

[Lütken.]

skabsskattelovgivning osv. Når man altså kræver af hensyn til kapitalens frie bevægelighed, at disse småpenge skal der tages hensyn til, hvor meget mere vil man så ikke kræve, at der gribes ind og harmoniseres på områder, som på langt mere afgørende vis bestemmer, hvorledes kapitalen bevæger sig?

Vi har tidligere advaret, da der endnu var tid til det, men nu er vi altså endt i det, og dette er, som det er sagt, en konsekvenslovgivning. Men det er en konsekvenslovgivning, som vi meget vanskeligt eller rettere sagt umuligt kan medvirke til. Der er egentlig overhovedet kun én paragraf i lovforslaget om kapitaltilførselsafgift, som jeg synes er fornuftig og god, og det er, at loven ikke gælder for Færøerne. Disse udmærkede øer er jo begunstiget, foreløbig, ved ikke at være medlem af fællesmarkedet, og de har en hæderlig chance for at holde sig udenfor endnu. De første 3 år er de, så vidt jeg husker, sikret.

Men det, at man kan være enig i denne ene paragraf, er ikke tilstrækkeligt til, at man i øvrigt kan anbefale gennemførelsen af dette lovforslag.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg kan også her takke for god modtagelse af lovforslaget bortset fra det, der blev sagt her til sidst af ordføreren fra SF.

Jeg vil godt sige til hr. Lütken, at det, det drejer sig om her, er en forpligtelse, som forelå, allerede da Danmark tiltrådte fællesmarkedet.

Den er vi altså nødt til at opfylde.

Dernæst må det være rimeligt, at man sikrer sig, at der bliver de frie og ensartede vilkår, som er nødvendige inden for et sådant fælles område som her. Nu er det heller ikke mange penge, det drejer sig om. Om det så skulle betyde, at vi på hele skatteområdet blev forpligtet til på tilsvarende måde at sige, at alt skal være ens, vil jeg ikke alene sætte et stort spørgsmålstegn ved, men karakterisere som direkte forkert. Danmark har i vidt omfang bevægelsesfrihed, hvor det drejer sig om spørgsmålet om harmonisering. Der er i hvert fald én ting, vi skal være opmærksom på, nemlig at vi som medlemmer af Rådet får en afgørende indflydelse på, hvad man til sin tid vil gennem-

føre, fordi der, så vidt jeg har forstået det i hvert fald, ved ændring af skatter og afgifter skal være enstemmighed i Rådet.

Men det er naturligt, at man på visse områder, når man nu er medlem af EF, også må være med til en harmonisering, som man finder fornuftig, og det finder vi altså at der er tale om i dette tilfælde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.

(Lovforslaget (nr. 167) findes i tillæg A. sp. 4325, fremsættelsen i tidenden sp. 2954).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lone Nielsen: Kulturministerens forslag om ændring af teaterloven er koncentreret om 3 vigtige punkter: for det første børneteater og opsøgende teater, for det andet landsdækkende abonnementsordning og for det tredje ændring af teaterrådets struktur. Ministeren kunne have gået hele vejen rundt, men har i stedet valgt at søge gennemført få, men væsentlige forbedringer på ovennævnte tre områder. Det kan vi i socialdemokratiet tilslutte os.

Teatret for børn og unge bliver i dette forslag prioriteret særdeles højt. Socialdemokratiet mener, at børneteatervirksomhederne har været meget, meget hårdt trængt, og vi er tilfredse med denne prioritering. Der er mange grunde til, at vi af hele hjertet kan tilslutte os, at ministeren har valgt at udvide støtten til børneteatervirksomheden så kraftigt, som tilfældet er. Jeg skal nævne enkelte. For det første fordi børneteaternes fulde huse viser os, at der er et enormt,

[Lone Nielsen.]

umættet behov for en udvidelse af børneteateraktiviteten. For det andet ud fra en, skal vi sige langsigtet kulturpolitisk betragtning om, at børnene er fremtidens teaterpublikum. Børns tidlige møde med teatret kan være grundlaget for, at de senere i livet bliver teatergængere. Det opsøgende teater kommer ud til børnene i deres eget miljø. Det vil helt givet bidrage til at fjerne den følelse af noget miljøfremmedt, som mange af os voksne har over for teatret, ja, over for kultur i det hele taget. Tilbuddene til børnene og de unge må være så mangfoldige og så afvekslende som muligt, og børn må inddrages aktivt i forbindelse med det opsøgende teater. Med dette forslag er vi godt på vej til at skabe muligheder for, at teatret bliver en kulturel oplevelse, der er et nødvendigt og naturligt led i tilværelsen livet igennem. Vi er overbevist om, at tilværelsen for det enkelte barn og senere den enkelte voksne bliver rigere ved gentagne og uundværlige møder med teatret og dets skuespillere.

Vi kan som sagt af hele vort hjerte tilslutte os, at børneteateret og opsøgende teater støttes, og at støtten for børneteaterets vedkommende sættes i relation til børneteaterpublikumets andel af befolkningen som helhed, dvs. ca. 7 mill. kr. om året.

På baggrund af regeringens stadige bestræbelser for at bremse de offentlige udgifter kan vi også acceptere den etapevise gennemførelse af bevillingerne.

Forslaget om støtten til publikumsarbejdet er ensbetydende med, at alle mennesker, uanset hvor de bor i landet, får mulighed for at købe teaterbilletter til halv pris. Det positive ved denne decentralisering er, at det ikke kun er det københavnske publikum, der tilbydes teaterbilletter til halv pris. Vi har set, at succes i København har ført til teaterinteressen betydeligt. Det ønsker vi skal forplante sig til alle dele af landet, hvad den foreslåede abonnementsordning forhåbentlig vil bidrage til. Forslaget indebærer, at amterne forpligtes i det kulturpoli-

tiske arbejde, og det finder vi også værdifuldt. Når man støtter teatrene gennem en abonnementsordning, er det publikum, der bestemmer, hvor støtten går hen.

Det er naturligvis vigtigt, fordi vi herigennem får en større kontakt mellem teater og publikum, men det kan også betyde, at teatrene i valg af repertoire må gå uden om de mere, skal jeg sige problemorienterede stykker og satse på forlystelsesforestillinger, som stort set er sikre på succes. Jeg nævner dette, fordi vi har brug for et alsidigt repertoire, både forlystelsesteater og problemorienteret eller eksperimenterende teater. Det nødvendiggør, at teatrene fortsat kan modtage direkte tilskud sideløbende med abonnementsordningen.

Denne abonnementsordning giver, så vidt jeg kan se, mulighed for også at støtte den hårdt trængte cirkusvirksomhed. Jeg beder ministeren bekræfte eller afkræfte min opfattelse.

Endelig indeholder forslaget som nævnt en omstrukturering af teaterrådet til et 3 mands råd. Det kan vi også tilslutte os, fordi vi tror, det bliver et mere effektivt og beslutningsdygtigt organ end det nuværende store råd. Det er vel nødvendigt, at ministeriet udfærdiger ret klare retningslinjer for rådets administration, og det er vel også nødvendigt at understrege, at selv om 3 mands rådet i væsentlig grad skal have kompetence til at handle, så eksisterer også i fremtiden ministerens ansvar over for folketingsrådet og mulighed for at gribe ind, hvis det bliver nødvendigt.

Det fremgår jo med al tydelighed af den debat, der foregår i øjeblikket om teaterrådets nylig offentliggjorte indstilling vedrørende fordeling af støtten. Den har jo rejst en storm denne gang, først og fremmest fra de store, etablerede teatre. Jeg skal ikke kunne sige, om protesten er berettiget, men kun dette, at til trods for min store sympati for børneteater og eksperimentalteater så indser jeg fuldt ud det uholdbare i at lade teatrene her i Danmark altid ligge og klamre sig til en redningsplanke på åbent hav. Det ene

[Lone Nielsen.]

år er det børneteatrene, der er ved at gå ned, det næste år er det de store, etablerede teatre. Da vi ikke kan undvære nogen af dem, og da vi både ud fra en kulturel og social betragtning ikke kan blive ved med at byde skuespillere og andre, der virker ved teatret, at være passagerer på redningsplanker i åbent hav, må vi forhåbentlig snart komme frem til at kunne støtte teatrene i Danmark, uden at det hver eneste gang skal være på bekostning af nogle teatre.

Teaterrådet er som bekendt kun rådgivende over for ministeren både nu og i fremtiden, og jeg vil derfor spørge ministeren, om han har tænkt at følge teaterrådets indstilling til punkt og prikke.

I teaterloven er der en bestemmelse om virksomhedsnævn på de enkelte teatre. Jeg vil spørge ministeren, om han ikke mener, at tiden nu er inde til at gå et skridt videre, så skuespillerne kunne blive repræsenteret i bestyrelserne på de enkelte teatre landet over.

Til sidst skal jeg på den socialdemokratiske gruppes vegne tilsige vor fulde støtte til lovforslaget, som vi betragter som et stykke aktiv kulturpolitik, der på væsentlige punkter stræber imod at være lighedsskabende over for befolkningen, hvad enten det drejer sig om unge eller gamle, hvad enten de bor i København eller i Jylland.

Lembourn: Der er tre nydannelser i forslaget. Den første er, at man udvider abonnementsordningen til at gælde hele landet, og det kan jeg fuldt ud tilslutte mig. At man giver støtten til billetten og dermed til publikum, har der været nogle indvendinger imod. Det siges, at derved lader man succeser avle succes, og at det kan forlede visse teaterledere til at føre et lidt for populært program frem. Jeg tror ikke, indvendingen er rigtig. Tværtimod tror jeg, at en udvidelse af abonnementsordningerne vil betyde, at teaterlederen stilles friere, så han kan anlægge et mere varieret program, og i øvrigt anser jeg ikke publikum for at være så ringe en dommer. Det populære teater er ikke altid godt, men det gode teater er næsten altid populært. Det kan faktisk lade sig gøre her i landet at spille „Hamlet“ og „Medea“ for fulde huse.

Den anden nydannelse, at teaterrådet rationaliseres til tre personer, kan jeg fuldt ud tilslutte mig. Problemerne opstår først, når vi skal til at finde ud af, hvordan børneteater, eksperimenterende teater og herunder det opsøgende teater skal støttes. Principielt er det rigtigt, at vi gør et eller andet for børneteateret, og der må være muligheder for det eksperimenterende teater. Det kan vi alle være enige om, da vi er interesserede i at gøre skolen mere musisk. Det må vel også være sådan, at man kan ikke gennemføre det ved hjælp af abonnementsordninger, da forholdene jo er anderledes for dette teater.

Men spørgsmålet er: hvor findes kvalitetskriterierne? For dette teater er der ikke anmeldelser i pressen, sådan som man kender det for det stationære teater, og det er meget ofte amatører, der arbejder med det, hvad der ikke skal bebrejdes dem. Det er en fortrinlig ting at være, men også dér må der stilles visse kvalitetskrav. Derfor vil jeg gerne stille ministeren det forslag, da vi må have et eller andet organ, som kan bedømme, om man er berettiget til støtte eller ej, at vi følger det princip, som vi har for den bildende kunst i kunstfonden, at vi samtidig med teaterrådet får et børneteaterråd — man kan jo glimrende have den samme formand — og så i et børneteaterråd på tre personer får en pædagog og en dramatisk kyndig.

I øvrigt vil jeg gerne i den forbindelse henstille til undervisningsministeren — det kan kulturministeren så bringe videre — at skolenævnene får en vis indflydelse på, hvad der skal opføres på skolerne.

Men problemet er kvalitetsspørgsmålet. I teaterrådets indstilling til kulturministeriet om en ny teaterlov er der i § 10 en formulering af den målsætning, man skal have for teaterdrift:

„Det er en betingelse for ydelse af statsstøtte til teaterdrift, at teatervirksomheden har en kunstnerisk holdning og kvalitet samt en i forhold til virksomhedens målsætning, omfang og art rimelig publikumsinteresse.“

Det synes jeg er en fortrinlig formulering, og jeg er ganske enig, betydelig mere enig, end jeg er i samme råds indstilling vedrørende fordelingen af midlerne.

Vi må holde fast ved, at godt teater forudsætter nu engang, at man kan sine ting,

[Lembourn.]

det er håndværk, og det forudsætter talent. Vi kan ikke se bort fra, at der er en tendens i dag til at smugle teaterformer ind under støttebevillingerne, som ikke er godt teater for at sige det rent ud. Bl. a. dækker man sig under, at det er politiserende teater, og politiserende teater kan være udmærket, men desværre er det jo ofte sådan, at politisk teater er kedeligt teater, men godt teater er som regel også altid politisk teater. Nu er der engang knappe midler til rådighed. Vi skal altså fordele dem. De er for knappe, og der er ikke noget at gøre. Så kan vi ikke acceptere, at det professionelle, etablerede teater ofres for det amatøragtige. Det professionelle teater må komme i første række.

Med hensyn til fordelingen af bevillingerne synes jeg nu nok, det er en lidt håndfast form at sige, at fordi børnene udgør 17 pct. af befolkningstallet, så skal børneteateret have 17 pct. Det kan ikke være noget kriterium. Kriteriet må være, hvilken teaterform der er god, og som derfor skal støttes.

Teaterlovens princip må være det samme som for al anden kunstpolitik. Vi vil støtte talentet, vi vil støtte håndværket, og vi vil støtte det teater, der interesserer publikum.

Så er der spørgsmålet om pengene. Ministeren nævner, at pengene skal hentes inden for kulturministeriets budget, og det er jo en smuk tanke i en sparetid, men inden man kan stemme for dette, må vi vide: hvem er det, der skal betale? Er det bibliotekerne, der skal betale, er det forfatterne? Hvem er det egentlig, der skal betale? Hvis man bare siger ja til dette, så aner man jo ikke, hvem det går ud over; det må vi have en oplysning om, inden vi kan gå ind for det.

Jeg kan altså på det konservative folkepartis vegne sige ja til udvidelsen af abonnementsordningen, ja til en rationalisering af teaterrådet, men jeg må tage forbehold med hensyn til bevillingerne til børneteateret og det opsøgende teater, indtil jeg har fået garanti for, at der anlægges et kvalitetskriterium. Ingen tvivler jo på, at det er vanskeligt at spille violin. Det ved enhver. Der må man kunne sit håndværk. Men der synes at være en tendens til at tro, at enhver kan stå op på en scene, bare man har lyst til det, og så kan man lave teater. Det kan man ikke.

Teater kræver lige så meget håndværk som al anden kunst. Kunst er kunnen, og det bedes man bemærke, når vi skal til at drøfte, hvem der skal have bevillingerne.

Jens Peter Jensen: På venstres vegne kan jeg tilsige en velvillig behandling af det foreliggende lovforslag. Jeg er godt klar over, at den højtærede minister for kulturelle anliggender gerne ville være gået betydelig længere end det, forslaget her giver udtryk for, og det er der også adskillige andre der har villet, men man må jo nok sige, at det udspil, der kom fra teaterrådet, som ville forøge den offentlige støtte fra 110 mill. kr. til 180 mill. kr., det er der ikke realistisk mulighed for at gennemføre på nuværende tidspunkt. Ministeren gør klogt i, at han her lægger tømme på sig selv — eller er det måske økonomi- og budgetministeren, der har givet kulturministeren stangbidslet på? Jeg kan i hvert fald mærke, at ministerens gangart er mindre jordvindende, end hvad der ellers passer til hans temperament.

Bemærkningerne til lovforslaget er jo ikke meget oplysende med hensyn til de økonomiske konsekvenser. Jeg forstår, at tilskuddet til børne- og ungdomsteater foreslås gradvis forøget fra 2,5 mill. kr. i 1972-73 til 7,5 mill. kr. i 1976-77. Jeg vil ligesom hr. Lembourn pege på, at ministeren siger i sine bemærkninger, at besparelserne kan hentes et andet sted på kulturministeriets budget. Jeg ville gerne, om den højtærede minister i dag kunne løfte sløret for, hvad der egentlig indeholdes i den bemærkning. Det er da altid rart at vide, hvem man tager noget fra, når man vil give det til andre. Jeg er ganske enig i den betragtning, der dér er kommet frem.

Når vi nu taler om økonomi, så vil jeg sige, at jeg er da fuldt klar over, at teatrene har en anstrengt økonomi — det hører og læser vi jo jævnligt om — og det fortjener nok i denne sammenhæng at blive fremhævet, at det ikke mindst er udgifterne til andre end selve skuespillerne, der er steget kolossalt stærkt, bl. a. fordi der her er tale om forskudt arbejdstid osv. Jeg går ud fra, at man på de enkelte teatre anstrenger sig til det yderste for at rationalisere driften. Adgangen til offentlige kasser må ikke i dette stykke være en sovepude.

Jeg skal i øvrigt ikke gøre mig klog på

[Jens Peter Jensen.]

teaterøkonomi — det er der så mange andre der gør — men jeg vil sige, at det kan vel have en økonomisk og måske navnlig en psykologisk virkning, hvis teaterdirektører, instruktører og de fremmeste på rollelisterne ville nærme sig lønningsskassen med lidt større ydmyghed, end det synes at ske i visse tilfælde. Det ville måske lette den almindelige lønmodtagers og skatteborgers forståelse for, at han over sin skattebillet skal yde støtte til et teater, som han måske sjældent eller aldrig sætter sine ben i. Jeg tror ikke, det skader teatrenes omdømme, at man her udviser en jordnær holdning til penge.

Også jeg har interesse for børne- og ungdomsteatret og kan glæde mig over, at man her giver dem en bedre økonomisk basis at arbejde på. Der er interesse for disse teaterformer, der jo kan bringe både kunstnerisk fornyelse og øget interesse for teatrene. Der er dog også en vis risiko for, at de virker modsat: at de virker sådan, at der sker en fremmedgørelse i forhold til det etablerede teater. Man kan vel også være lidt betænkelig ved, at nogle af dem spiller stærkt på det politiske element og på debat, hvor der er en vis risiko for, at man kommer over i en politisk manipulation med et publikum, der vel knap nok er så fremrykket i alder og indsigt, som det bør være over for en sådan politisk påvirkning.

Jeg vil også gerne sige — måske endnu stærkere end hr. Lembourn gjorde det — at der skal jo være en vis kontrol med, hvad det er, man giver penge ud til. Det kan jo ikke være sådan, at bare fordi man tager en ternet bomuldsklud på hovedet og optræder i en garage, så skal man have statstilskud. Der må være lidt mening i det.

Jeg er glad for det, der ligger i samarbejdet mellem amterne og staten. Det er jo en udbygning af erfaringer, man har gjort efter amternes overtagelse af landsdelsscenerne, og jeg tror, vi kan få megen glæde af det samarbejde, men jeg vil bede ministeren om at være meget opmærksom på, at det ikke bliver for bureaukratisk, at der ikke går for meget administration i det, og at sørge for, at publikumsorganisationerne ikke får noget indtryk af, at deres frihed og bevægelsesfrihed bliver trådt for nær. Jeg tror, det kan gøres på en god og enkel måde, og det glæ-

der mig, at man på denne måde kan få mere teateraktivitet helt ud i befolkningen. Jeg tror, det er væsentligt for mange menneskers forståelse af de store bidrag, der skal ydes til nationalscenen, at man også får teatret ud til folk ude på, om jeg så må sige, de yderste revler.

Til sidst skal jeg gøre en enkelt bemærkning om teaterrådet. Jeg forstår udmærket at ministeren og rådet selv foreslår en begrænsning, men om 3 er nok, ved jeg ikke; det kunne jo være, der skulle være 5, måske skulle amterne være repræsenteret i dette råd, når det nu går ind i det økonomiske.

Men kunne vi så ikke slippe af med det repræsentantskab, der foreslås? Undskyld, jeg siger det rent ud, men det stammer jo fra den forrige regerings hobbyværksted, og jeg tror ikke, det har nogen virkelig effekt, at man samles et par gange om året til kaffe og blødt brød. Jeg tror, det vil være en forenkling, hvis man laver et effektivt teaterråd og opgiver repræsentantskabet.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til god udvalgsbehandling.

Else-Merete Ross: Da lovforslaget om teatervirksomhed blev fremsat i 1970, erkendte den socialdemokratiske ordfører, den nuværende minister, at lovforslaget indeholdt adskillige fremskridt i forhold til teaterloven af 1963, men han havde en række alvorlige indvendinger mod lovforslaget. Nu, da ministeren fremsætter forslag til ændring af teaterloven, kunne man have ventet, at han havde rettet de forhold, han dengang var misfornøjet med.

Han fandt, at det var en svaghed, at et af de hyppigste udtryk var, at der kan ydes støtte, men intet om, at der skal eller vil blive ydet støtte. Et endnu hyppigere udtryk var „efter godkendelse af ministeren for kulturelle anliggender“, hvilket blev betegnet som en næsten diktatorisk myndighed. Nu, 3 år efter, er der ingen forslag om ændring på disse områder.

Ministeren var dengang utilfreds med, at det kgl. teaters forhold ikke var omfattet af loven. Heller ikke på dette punkt er noget rettet. Det samme gælder en forbedret ordning for dramatikerne.

Derfor må der indføres en revisionsparagraf, ligesom der er i den nugældende lov. Det kan jeg ikke se nogen ulykke i. Med de

[Elsa-Morete Ross.]

mange ændringer, der sker inden for teatervirksomheden, kan det kun være en fordel, at spørgsmålene tages op til ny drøftelse efter få års forløb.

Ministeren var dengang som ordfører også misfornøjet med, at det var alt for lidt, der blev ydet i økonomiske forbedringer. Dengang måtte hr. K. Helveg Petersen beklage, at han på grund af landets økonomiske situation ikke kunne skaffe mere. Mon ikke den nuværende minister hos sin regering har oplevet præcis det samme, endda i øget grad? Det synes jeg i hvert fald fremgår af fremsættelsestalen. Ministeren havde sikkert gerne fulgt teaterrådets forslag til ny teaterlov, hvorefter udgifterne inklusive det kgl. teater var steget fra 110 mill. kr. til 180 mill. kr.

Af denne stigning på 70 mill. kr. skulle kommuner og amtskommuner have dækket ca. 40 mill. kr. Kommunernes Landsforening har ikke ment at kunne gå ind for en lovmæssig forpligtelse til kommunale teater-tilskud, hvorimod Amtsrådsforeningen har været villig til at afholde halvdelen af udgifterne ved abonnementsordninger på amtsplan, så borgere i alle landets amtskommuner får mulighed for at købe teaterbilletter til halv pris.

Da Kommunernes Landsforening har sagt fra, og da den øjeblikkelige økonomiske situation heller ikke nu er særlig strålende, optræder ministeren som realist og gennemfører kun nogle af teaterrådets forslag. Men selv disse forslag vil koste penge og øge statens udgiftsbyrde. Derfor siger ministeren, at en betydelig del af udgifterne vil blive dækket ved besparelser andetsteds på kulturministeriets samlede budget. Det vil jeg gerne komme tilbage til senere. Jeg synes, ministeren gør ret i ikke at sprede de begrænsede midler over et stort felt, men at koncentrere indsatsen. Det giver altså ikke den store revision af teaterloven, men lidt har jo også ret.

Ministeren har valgt to af de områder, som folketingsudvalget ved behandlingen af lovforslaget i 1970 ønskede forbedret.

Den abonnementsordning, der blev indført af den forrige kulturminister for beboerne i Københavns amtskommune, København og Frederiksberg osv., har virket godt; teaterinteressen i hovedstadsområdet er

blevet betydelig større. En undersøgelse viser, at 57 pct. af abonnenterne var nye teatergængere, dvs. mennesker, der ikke tidligere jævnligt gik i teatret. Desværre siges der ikke noget om, hvorvidt det er de lavere billetpriser eller den dygtige propaganda fra Artes side, der er skyld i, at flere folk nu kommer i teatrene.

Abonnementsordningen havde også til formål at rette teatrenes økonomi op. Det havde jeg egentlig også troet havde været tilfældet. Men nu ser jeg, at direktøren for Folketeatret, Preben Harris, i Politiken den 4. februar siger, at abonnementsordningen vel giver et sikkerhedsnet under teatrene, men ikke væsentligt større indtægt. Hans indlæg virker nærmest som en beklagelse over, at publikum i stedet for at købe ved billetlugen til fuld pris nu tegner rabat-abonnementer. Det er en lidt trist optakt til det, som jeg mener er et fremskridt, at lovforslaget nu gør det muligt for borgere over hele landet at tegne abonnementsordninger gennem publikumsorganisationerne.

I bemærkningerne står der, at der ikke er foretaget nogen beregning af de økonomiske virkninger af denne landsdækkende abonnementsordning, da man ikke kan vide, hvor stor en publikumstilslutning ordningerne vil få. Yderligere står der:

„Statsstøttens samlede omfang vil dog fortsat være afhængig af de midler, der står til rådighed på de årlige bevillingslove.“

Gælder det samme for de amtskommunale tilskud, at de vil være afhængige af de amtskommunale indtægter og budgetter? Betyder det, at støtten til abonnementsordningerne kan blive svingende fra år til år enten ved forskelligt nedslag i billetprisen eller ved forskelligt omfang af de grupper, der kan få del i ordningen?

Folketingsudvalget i 1970 henstillede også, at man tog børne- og ungdomsteatret op til undersøgelse. Nu foreligger der en betænkning, som ministeren hovedsagelig har fulgt. Efter den gældende lov kan der ydes tilskud til opførelse af forestillinger for børn og unge og til teaterpædagogisk virksomhed. Det nye lovforslag omfatter desuden det opsøgende teater og forbedrer de økonomiske vilkår for begge teaterformer. Børneteatrets publikum er fra 3 til 14 år, mens det opsøgende teater både kan spille for

[Elsie-Morste Ross.]

børn, unge og ældre. Begge former er uegnede til at indgå i abonnementsordninger, og det foreslås derfor, at der gives disse teaterformer tilskud, dog først fra 1. april 1974.

Det siges, at de 3-14-åriges andel af befolkningen udgør ca. 17 pct. De får kun ca. 7 pct. af det samlede teatertilskud, egentlig skulle de altså have 7 mill. kr. Ministeren foreslår fra 1974-75 etapevis at forhøje bevillingerne, så tilskuddet i 1976-77 når op på 7,5 mill. kr., og heri er indbereget det opsøgende teater. Det opsøgende teaters publikum er ikke blot de 3-14-årige, men også andre grupper. Tilskuddet til det opsøgende teater kan derfor ikke baseres på bestemte procentdele af befolkningen — en form for argumentation for børneteateret, som jeg finder mærkelig søgt og højst utilfredsstillende.

Teaterrådet foreslår en rekonstruktion af det nuværende teaterråd med Statens Kunstfond som forbillede. Der foreslås et 3 mands udvalg, der selvstændigt skulle administrere den offentlige støtte til teatervirksomhed. De 3 medlemmer, som man regner med vil have et stort arbejde, skal også have et betydeligt vederlag, og det skal det sekretariat, der skal knyttes dertil, også have.

Så er der et repræsentantskab, som jeg synes er en god ting, der skal følge teaterrådets virksomhed. Da man ikke for tiden har økonomiske muligheder for at ændre grundlaget for teaterstøtten, således som teaterrådet har ønsket, vil ministeren indtil videre lade teaterrådet få den begrænsede opgave at være rådgivende for ministeriet. Da der ikke er oplyst noget om udgifterne til den påtænkte ordning, er det vanskeligt for os i det radikale venstre at tage stilling til, om det er rimeligt allerede nu, hvor teaterrådet kun kan udføre en del af sin funktion, at gennemføre denne nye ordning.

I sin fremsættelsestale erkender ministeren de økonomiske vanskeligheder ved at øge statens udgifter og føjer til, at en betydelig del af udgifterne ved forslaget vil blive dækket med besparelser andetsteds på budgettet. I sit svar til direktør Preben Harris den 11. februar i Politiken siger ministeren det endnu tydeligere:

„Det nye lovforslag indebærer en væsentlig forøgelse af teaterstøtten direkte

og indirekte, hvoraf den overvejende del skal modsvares af kompenserende besparelser på ministeriets eget budget. Der skal altså ske en omprioritering.“

Inden vi i det radikale venstre kan gå ind for ændringer i teaterloven, må vi have at vide, hvilke kompenserende besparelser ministeren har i sinde at indføre. Hvor skal omprioritering finde sted?

Vi har sympati både for abonnementsordning og for børneteatre, men inden vi går over til at tage bestemmelse om dette, vil jeg gerne have lov til at minde ministeren om, at jeg ved anden behandling i 1970 foreslog foretaget en undersøgelse af, hvad befolkningen ønsker med hensyn til støtte af kulturelle aktiviteter. En sådan undersøgelse mener jeg måtte kunne ske på lokalt plan, sådan at vi fik at vide, hvad folk ønskede inden for dette vidtspændende kulturelle felt, der særlig støttes af offentlige midler. Vore kulturelle bistandslove skulle jo nødvendigvis med at være til mere benefic for ministres og folketingsmedlemmers og særorganisationers kunstneriske specialinteresser end for den brede befolknings ønsker.

Da vi for mange år siden havde fået en række sociale love gennemført, som befolkningen ikke skulle betale direkte for, skrev nu afdøde kontorchef Vedel Petersen, at i stedet for alle de foreslåede goder ville han nu hellere have haft en cykel. Naturligvis håber jeg ikke, at den undersøgelse, jeg foreslår at ministeren sætter i gang, vil ende med samme resultat, men hvor meget ved vi om befolkningens ønsker?

Det radikale venstre vil gerne være med til i udvalget at klargøre, hvorfra midlerne kommer til de forbedringer, som også vi finder ønskelige.

Per Dieh: Det må ikke være morsomt at være kulturministeren. For jeg ved ikke hvilken gang i denne samling får vi nu forelagt et lovforslag fra ministerens ressort, hvori kendte vendinger om den øjeblikkelige økonomiske situation bruges som begrundelse for, at den gode vilje, ministeren sikkert har til at gennemføre virkelige ændringer af vilkårene for dansk kulturliv, ikke kan give sig udslag i andet end utilstrækkelige revisioner. Og med den slags revisioner er det desværre ofte sådan, at de meget nemt kan komme til at virke imod deres

[Per Dich.]

hensigt. Jeg tror desværre, at dette til en vis grad også er tilfældet med det forslag, vi i dag behandler, forslaget til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.

Med den økonomiske nødvendighed som begrundelse har ministeren koncentreret sig om to områder: støtten til teater for børn og unge og det opsøgende teater samt støtten til publikumsarbejde, og på den, om jeg så må sige, administrative side drejer forslaget sig om en ændring af teaterrådets stilling.

For at begynde med det sidste: ministeren ønsker rådet omdannet til et rådgivende tremandsudvalg, der skal rådgive ministeriet og bistå med administration af teaterstøtten.

Hvad angår opgaven, adskiller det nye teaterråd sig ikke fra det gamle, derimod i antallet af medlemmer. Det gamle teaterråd, som bestod af over 30 medlemmer fra forskellige organisationer og med et forretningsudvalg, har forvaltet de samme opgaver. Begrundelsen, som følger det afgående teaterråds forslag, er, at de mange repræsentanter for faglige organisationer har hæmmet rådets arbejde, fordi de har følt sig forpligtede til i særlig grad at pleje deres respektive organisationers interesser.

Jeg må desværre indrømme, at jeg ikke tror en døjt på, at det foreslåede tremandsudvalg vil komme til at optræde væsentlig mere uafhængigt end det gamle. Selv om disse tre herrer eller damer ifølge forslaget i deres funktionsperiode ikke må være tilknyttet noget teater eller beklæde teaterfaglige tillidsposter, forekommer det mig utænkeligt, at de ikke alligevel i høj grad vil være bundet af de interessegrupper, som har udpeget dem, og som skal udpege deres efterfølgere 3 år senere.

Det forekommer mig, at dette forslag ligesom loven om statens kunsthøjtidelse som baggrund har en accept af et i vor kultursituation fiktivt kvalitetsbegreb, en værdimåling, som vi for få dage siden så give sig udslag i teaterrådets fordeling af teaterstøtten, hvor man i decentraliseringens hellige navn fordelte pengene efter, hvad der på bjerget anses for at være kunst af kvalitet.

Ministerens ønsker også at sikre bedre vilkår for børne- og ungdomsteaterarbejdet og for det opsøgende teater. Selv om lovforslaget i virkeligheden indebærer, at dette om-

råde får en procentvis mindre andel af den samlede støtte, der gives fra det offentlige til teatervirksomhed i det hele taget, vil loven i løbet af 2-3 år faktisk sikre en bedre økonomi for dette område, og jeg er enig med ministeren i, at dette område er et umådelig vigtigt og afgørende arbejde for vort teaterliv. Men ligesom de foregående ordførere kunne jeg godt tænke mig at vide, hvor pengene skal komme fra, og at de ikke går fra andre kulturområder, der som bekendt, og som vi har sagt mange gange i løbet af denne samling, også er hårdt trængende.

Jeg finder det derimod betænkeligt, at man har puttet det opsøgende teater ind i gruppe sammen med børneteatrene, således at disse kommer til at slås indbyrdes om bevillingerne. Lad mig i øvrigt i denne forbindelse sige, at jeg finder betegnelsen opsøgende teater mere end tvivlsom. I de allerfleste tilfælde er der jo i virkeligheden tale om professionelle teatergrupper, der kommer på bestilling mod et passende vederlag. Jeg tror, man i virkeligheden ville fremme ønskerne om decentralisering og om virkeligt miljøteater, hvis man i højere grad sikrede det arbejde, der foregår i de lokale teatergrupper og teaterforeninger, der jo for øvrigt, hvis forslaget gennemføres, både hvad angår fordelingen af støtten og administrationen af billetordningerne, vil få betydelig mindre indflydelse, end de har nu.

Hvad dette sidste angår, billetordningerne, har det jo i Storkøbenhavn vist sig, at det fortrinsvis er de store teatre, der har glæde af Arte-systemet. Det indrømmes da også af ministeren i hans fremsættelsestale, hvori det hedder, at børne- og ungdomsteatrene og de opsøgende teatre kun i begrænset omfang har haft økonomisk fordel af systemet. Tendensen vil da formodentlig blive forstærket, når ordningerne kommer til at omfatte hele landet. Netop her anser jeg det for meget væsentligt, at brugerne, heriblandt i høj grad de lokale teaterforeninger, i langt højere grad, end det, så vidt jeg kan se, er tilfældet i lovforslaget, kommer ind i billedet og bliver medbestemmede.

Jeg kan, når jeg ser på lovforslaget og på hele Arte-systemet, ikke lade være at tænke på, hvor kringlet dette system virker i forhold til et system, man for nylig har indført

[Per Dich.]

i New York, hvor det ganske enkelt er sådan, at enhver ung kan gå hen og købe en voucher for ca. 3 danske kr. Den kan man bruge som adgangsbillet til et hvilket som helst af de mindre teatre. Teatret sender derefter denne voucher ind og får den refunderet med ca. 15 kr. pr. stk. Der er altså her tale om et tilskud på ca. 12 kr. pr. billet. Jeg mener, dette system har megen interesse i dag netop også på baggrund af det, fru Else-Merete Ross sagde om spørgsmålet, hvad vi egentlig ved om befolkningens teaterønsker, hvad det egentlig er, brugerne at teatret er interesseret i. Med et system som det, man altså nu har indført i New York, og som jeg glimrede kunne tænke mig udstrakt til at omfatte teaterlivet som helhed, er det brugeren alene, der afgør, hvad han eller hun vil se. Det giver en enkel administration, og jeg vil henvise til hr. Lembourn udtalelser; jeg tror ligesom hr. Lembourn ikke, at publikum er den ringeste dommer, når det gælder om, hvad der er godt, og hvad der er dårligt i teatret.

Alt i alt må jeg sige, at det foreliggende lovforslag ikke kan aftvinge mig store begejstringsudbrud. Jeg kan desværre ikke være enig med ministeren i, at der er sket så væsentlige fremskridt, at vi kan vente med næste revision af loven til folketingsåret 1975-76. Der er på dette område som på hele det kulturelle område meget langt til, at vi har fået afskaffet en gammeldags kulturformynderisk holdning, og til, at vi når frem til en egentlig folkelig, en virkelig demokratisk kulturpolitik.

Men mens diskussionen om, hvad dette indebærer, pågår, er det vel nødvendigt med lappeskomageri, og ud fra denne betragtning skal jeg tilsige en absolut ubegejstret støtte til det foreliggende lovforslag.

K. Helveg Petersen: Ja, jeg havde ikke tænkt, at jeg her ved første behandling ville blande mig i sagen, men hr. Jens Peter Jensens bemærkninger om hobbyværksted giver mig anledning til det. Må jeg allerførst ønske hr. Jens Peter Jensen til lykke med ordførerskabet på dette område; jeg har ikke set ham i den rolle før, men det skal jo nok gå godt.

Hr. Jens Peter Jensen fremhævede, at repræsentantskabet havde sin oprindelse i

den forrige regerings hobbyværksted, og så så han sarkastisk ned på mig, der havde begivet mig op i nærheden af talerstolen. Nu er der ikke noget ondt i ordet, men jeg forstod nok af sammenhængen, at det ikke var noget, som hr. Jens Peter Jensen mente rigtig hørte hjemme i seriøst arbejde. Men så skal jeg for en ordens skyld oplyse ham om — og det er egentlig det, der bringer mig herop — at dette teaterråd eksisterede, før jeg fik med teaterlovgivningen at gøre. Det, der skete i 1970, var, at det blev udvidet under hensyn til, at man ønskede at kunne drage flere ind i overvejelserne.

Jeg vil gerne spørge hr. Jens Peter Jensen, nu da han har brugt denne sammenstilling, dette udgangspunkt med hobbyværkstedet: er han da modstander af repræsentantskabstanken, er han da modstander af, at man samler nogle mennesker, der er sagkyndigt interesseret i bestemte opgaver, til rådslagnon om vigtige samfundsanliggender? For mig bekendt finder man repræsentantskab i mange sammenhænge, hvor hr. Jens Peter Jensen ikke ville være angriber af tanken. Men lad mig høre, om det er et principielt synspunkt, hr. Jens Peter Jensen anlægger over for de demokratiske funktioner, som man udøver i netop repræsentantskaber.

Ministeren for kulturelle anliggender; (Niels Matthiasen): Må jeg begynde med at takke de forskellige ordførere for deres mere eller mindre begejstrede tilslutning.

Der blev rejst nogle spørgsmål, som jeg skal søge at besvare.

Fru Lone Nielsen rejste spørgsmålet om, hvorvidt cirkus hørte ind under denne ordning. Det gør det ikke, al den stund det, da teaterlovsforslaget blev udarbejdet, ikke var overført fra justitsministeriet til kulturministeriet. Det vil være rimeligt, at det kommer ind i de samme ordninger f. eks. for abonnement som øvrig teatervirksomhed.

Jeg er også meget parat til i udvalgsarbejdet, hvor en række af disse spørgsmål skal overvejes, at gå ind i diskussionen og positivt ind i den i spørgsmålet om, hvorvidt teatermedarbejderne skal repræsenteres i de enkelte bestyrelser; det måtte vel i første række så være landsdelsscenerne, man skulle diskutere det om.

Til hr. Lembourn skal jeg sige, at det er

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

jo meget svært, dette med kvalitetskravet, for hvis kvalitet er det, der gælder? Jeg mener, at der er flere slags kvaliteter beregnet ud fra, hvilket miljø man kommer fra, hvor man bor, éns økonomi; en hel række sociologiske faktorer spiller ind i afgørelsen af: hvad er kvaliteten? Vi kan nå et stykke ad vejen ved at have ordninger som i statens kunstfond, også ved at have som her foreslået et teaterråd på 3 mand, skiftende hele tiden, og jeg vil da være parat til at overveje tanken om et særligt børneteaterråd; det ville jeg synes var en rimelig ting.

Jeg vil kun anholde én ting, for jeg synes, hr. Lembourn sagde en række ting om det professionelle, som er så selvfølgelig, at jeg ikke har villet antyde det i fremsættelsestalen eller andetsteds. Men jeg vil gerne fastholde én ting: at man ikke skal forveksle det halvdårlige teater med amatørteater. Amatørteatret er noget andet, det er folk, der spiller gratis; det har en vældig betydning og kan få en endnu større betydning for, at folk aktivt kan engagere sig selv i teatervirksomhed. Man har i Finland en meget stærk amatørteatertradition, man har det samme i USA, og der er absolut ingen grund til at se bort fra den. I den retning synes jeg lige vi skal have klargjort, at amatørteater ikke nødvendigvis er dårligt teater, det er bare folk, der gør det frivilligt og gør det uden at få penge, og hvis de skal have penge, er det først og fremmest til, skal vi sige de ydre rammer, som også ligger i det, vi skaber for andre folks fritid.

Hr. Per Dich mente, at det ikke var morsomt at være kulturminister. Jeg synes nu egentlig, det er meget morsomt, og jeg har det jo sådan, at jeg ser en opgave i enhver vanskelighed, jeg har det ikke som pessimisten, der ser en vanskelighed i enhver opgave. Når vi står og skal skaffe nogle penge, og vi skal tage det på kompenserende besparelser, synes jeg nok, at det kan være svært men der er jo både noget, der hedder rationalisering og omprioritering, og det er det, vi bliver nødt til i dette ting på en række

andre områder, at sige: nu har vi gjort sådan i en årrække; er det rigtigt, at vi, stadig væk skal gøre det på den måde? Det var noget af det, hr. Per Dich selv var inde på. Og her har vi altså en prioritering, der dels går på børneteatre som noget nyt og noget spændende, der kan udvikle også til gavn for kulturbevillingerne senere hen, dels på en geografisk decentralisering i dette land med abonnementsordninger, to nye ting, som måske må betales af andre ting, der er forældede og tilhører det, hr. Per Dich kaldte en finkulturel indstilling. Det synes jeg er væsentligt, og jeg kan godt se i øjnene, hvad der ville ske, hvis jeg sagde, at nu skal der tages så meget fra forfatterne f. eks. og så meget fra bibliotekerne og så meget fra det og det museum, eller hvor det er; det kan altså tages dels ved rationalisering, dels ved at holde igen på andre områder i den almindelige udvikling. Men jeg synes i øvrigt, det er et spørgsmål, der er mere velegnet til udvalgsarbejde.

Det er jo også et udtryk for rationalisering, det, som hr. Jens Peter Jensen var inde på, nemlig at abonnementsordningen ikke skal genere det eksisterende, men skal tilbydes dér, hvor man ikke har andet, og hvis man vil have den. Men den skal ikke gå ind i eksisterende teaterforeningers arbejde, det er en udtrykkelig forudsætning; det er et tilbud og ikke andet.

Endvidere har man gjort nogle bemærkninger om det nye teaterråd. Jeg skal ikke gå ind på spørgsmålet om repræsentantskabet; jeg mener, det er en rigtig ting at have et repræsentantskab i den form, vi har her, hvor det også har den funktion at vælge et af teaterrådets medlemmer. Man kan diskutere, om det skal være 3 eller 5, men jeg tror altså, at 3 er en rimelig størrelse, der vil give mulighed for, at man når frem til enighed.

Fru Else-Merete Ross pegede på nogle mangler. Jeg kan altså ikke forstå, at der er så dårlig korrespondance i det radikale parti vedrørende det kgl. teater. Fru Grethe Philip er formand for det udvalg, der beskæftiger sig med det kgl. teaters vilkår, og jeg har

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

udtrykkelig i min fremsættelsestale sagt, at så snart dette udvalg er færdigt med sit arbejde — og jeg ved, at det arbejder særdeles godt og særdeles effektivt — kan vi komme med et forslag til ændring af loven, så det kgl. teater kommer ind i denne lov. Vi har også taget op dramatikernes forhold i et særligt udvalg, som dramatikere har ønsket det, for at få klaret disse problemer.

En sociologisk undersøgelse er jeg meget enig i vi skal have, men vi har jo i kulturministeriet haft et udvalg, der beskæftigede sig med idrætten og fritidslivet. Vi har delt kommissoriet op, sådan at man først færdiggør idrætsafsnittet; derefter er det meningen at lave en fritidskommission, som skal tage en række af disse problemer op ikke bare på teaterområdet, men på alle områder, så vi får en undersøgelse af, hvad folks fritidsvaner er. Det er jo nemlig rigtigt, at vi mangler en; jeg tror, den sidste er fra 1954; der er altså tale om nogle meget gamle tal, og der er jo sket en række forbedringer og ændringer. F. eks. må det have betydet noget, at inden for det storkøbenhavnske område var af de nye teatergængere sidste gang 51 pct. mennesker, der aldrig havde været i teatret før. Det må altså have haft en betydning.

Hr. Per Dich mente i al sin manglende begejstring altså, at tremandsrådet heller ikke kunne fungere. Denne sammensætning af tremandsrådet, og at det blev nedskåret på denne måde, er støttet af det nuværende teaterråd, der mener, at det er en rimelig ting at gøre, og at det vil kunne fungere bedre.

Når børneteater og opsøgende teater er sat sammen, er det bl. a. for at give en større smidighed, fordi mange af dem dækker hinanden; derfor kan det være nyttigt at gøre det.

Så er der abonnementsordningen, hvor hr. Per Dich er blevet påvirket af de amerikanske tilstande på dette område. Det, vi må være enige om, er da, at det skal fungere bedst muligt administrativt og så enkelt som muligt. Jeg mener, at med den ordning, vi har herhjemme, bestemmer publikum også, hvad de vil se, og de kan selv vælge, hvilke rækker de vil følge, og om de vil gå til enkelte forestillinger, og det mener jeg må være det rigtige. Men lad os dog snakke

om det, lad os se på den ordning; jeg kender den ikke, og det kan da være interessant.

Endelig spørgsmålet om teaterrådets indstilling. Jeg tror nok, at vi ikke bare på grund af teaterrådets indstilling, men på grund af hele den diskussion, der har været ført igennem den senere tid, er nødt til — og det er måske først og fremmest det, som et nyt teaterråd skal være med til at forme — at komme ind på en bedre planlægning for teatret herhjemme, en planlægning for, hvordan produktionsgarantierne skal gives, hvordan de skal udbetales; der er spørgsmål om bestemte kriterier for bemanding af teatre, hvor mange der skal være og hvordan de skal være, spørgsmål om, hvordan lønrammerne skal være inden for teatrene, og spørgsmål også for abonnementsordningernes vedkommende, om abonnementspriserne bliver ensartede i forhold til de forskellige teatre.

Om selve teaterrådets indstilling i den aktuelle situation: teaterrådet er jo rådgivende. På baggrund af den diskussion, der nu har rejst sig, agter jeg at sætte mig nøje ind i indstillingerne og i begrundelsen for indstillingerne, sætte mig ind i de forskellige teatres regnskaber og måske også stille en række nye spørgsmål, så billedet bliver lige så klart for mig, som det har været for teaterrådet, idet jeg måske, som jeg har mulighed for, vil foretage korrektiver, som jeg også gjorde det i forhold til teaterrådets indstilling sidste år. Det, der vil være vejledende for mig i forbindelse med min indstilling og de korrektiver, jeg måtte foretage, er først og fremmest hensynet til publikum. Det er ud fra det, vi skal fordele teaterstøtten, det er for publikum, teatret eksisterer.

Lone Nielsen: Jeg takker for ministerens svar på mine spørgsmål; jeg har lige et enkelt tillægsspørgsmål til ministeren.

Det drejer sig om den aktuelle fordeling af støtten. Jeg er meget tilfreds med, at ministeren nu vil gennemgå fordelingen meget nøje, og jeg vil spørge, om ministeren ikke mener, det er lidt ulogisk, at man det ene år giver investeringsstøtte til et teater og det næste år ikke giver det samme teater nogen støtte. Dette, at man stabler et teater på benene, er naturligvis ikke ensbetydende med, at teatret kan regne med støtte livet

[Lone Nielsen.]

igennem, men jeg beder alligevel ministeren om at følge det teater, som for mindre end et år siden blev etableret, og som i den aktuelle situation ikke har modtaget nogen støtte.

Lembourn: Jeg tror nok, ministeren har misforstået mig; jeg mener bestemt ikke, at amatørteater er dårligt teater. Men det, der er galt, er, at der er teatre, som anser sig selv for at være professionelle, men som er amatøragtige; det er det, sagen drejer sig om, og det er det, vi skal undgå.

Da nu både ministeren og fru Lone Nielsen har rejst spørgsmålet om teaterrådets indstilling, vil jeg også gerne give ministeren et godt råd med på vejen, når han nu skal til at overveje. Jeg synes bestemt, han skulle følge den målsætningsparagraf, som teaterrådets forslag indeholder, og som jeg citerede i min indledning. Efter den skal man altså give til det, der er godt teater, og Bristolteatret er godt teater. Efter den skal man give til det, som har kunnet fremkalde publikums interesse; og man kan diskutere, man kan synes mere eller mindre godt om Kay Abrahamsens operetteater; men at der er publikumsinteresse om det, er helt sikkert. Så det råd synes jeg det måske var nyttigt at få med på vejen.

Jens Peter Jensen: Jeg takker ministeren for besvarelsen på de områder, som vi havde fælles her.

Jeg har et par enkelte bemærkninger til det ærede medlem hr. K. Helveg Petersen. Må jeg sige, at jeg er ikke i princippet modstander af repræsentkabstanken, eller at interesserede kredse mødes og debatterer det, de interesserer sig for. Men jeg synes ikke om, at en minister nedsætter et såkaldt repræsentantskab, det er jo et håndplukkeri, som kan føre til en vis sortering i forskellige kulturelle lag. Jeg finder ikke, at dette er sundt, og det ærede medlem har jo på ingen måde leveret noget bevis for nytten af dette store organ. Jeg tror også, det ærede medlem forstår det, jeg her siger om risikoen ved den kulturelle lagdeling; i hvert fald noterede jeg mig lykønskningen til, at jeg havde fået overdraget dette ordførerskab. Må jeg gøre det ærede medlem opmærksom på, at den lille dreng i „Kejserens

nye klæder“ aldeles ikke er nogen ubetydelig figur.

Per Dich: Det har hr. Jens Peter Jensen så sandelig da ret i, og det er også ud fra de betragtninger, jeg kan anbefale en billetordning, som overlader hele afgørelsen til den lille dreng som i dette New York-system — det skyldes ikke særlig begejstring for amerikanske forhold i øvrigt — altså teaterbrugeren, som vil få den absolutte afgørelse af, hvad han egentlig mener er teater, hvad han har behov for. For det er jo ikke rigtigt, at Arteordningen giver en absolut valgfrihed. For det første vil de utraditionelle teaterområder ikke kunne dækkes, det er teknisk vistnok ganske simpelt hen umuligt, af denne ordning, og for det andet er det jo sådan, at disse abonnementstilbud gives som tilbud på forskellige grupper af forestillinger; der er altså ikke tale om en total valgfrihed.

Må jeg lige om det gamle og det nye teaterråd sige, først om det gamle, at jeg er enig med hr. Lembourn i, at denne støtte også må omfatte hr. Kay Abrahamsens operetteater; jeg synes ikke, det er så godt, hvad dette teater fremfører, men jeg vil, for at misbruge et gammelt citat, dø for dets ret til at gøre det.

Endelig sagde jeg ikke, at jeg ikke mente, at det nye teaterråd ville kunne fungere; jeg sagde, at jeg tror, det vil kunne fungere lige så dårligt som det gamle teaterråd, nemlig på den måde, at det fortsat skal arbejde ud fra, hvad jeg altså kalder fiktive kvalitetsbegreber.

K. Helveg Petersen: Må jeg sige til ministeren, nu da jeg er kommet herop igen — på anden foranledning naturligvis — at vi såmænd har en god kommunikation inden for det radikale venstre, men det, fru Else-Merete Ross har hentydet til, var jo nok ministerens meget bidske bemærkninger, da vi forhandlede teaterlov i 1970, hvor han udtrykte sin utilfredshed med, at man ikke havde fået det kgl. teaters forhold taget op i forbindelse med den lov. Men jeg skal lade det drilleri ligge, det interesserer mig ikke så vældig meget.

Men jeg vil gerne sige til hr. Jens Peter Jensen, at nu må han jo huske én ting: at når han nu træder op som ordfører for sit

[K. Helveg Petersen.]

parti, har han jo nogle linjer bagud, og den linje, hr. Jens Peter Jensen bl. a. har bagud, er en accept af det teaterråd, som altså ikke er opfundet i noget hobbyværksted, der konstrueres af hr. Jens Peter Jensen. Derfor tror jeg, vi må betragte det, hr. Jens Peter Jensen sagde her, som et elastisk tilbagetog. Man forkaster altså ikke repræsentantskabstanken, ikke tanken om at man kan rådslå med mennesker om vigtige samfundsanliggender. Er det ikke et vigtigt anliggende? Det vil hr. Jens Peter Jensen sige ja til.

Så siger hr. Jens Peter Jensen, at det er håndplukkeri. Det, der står i bemærkningerne til det lovforslag fra 1970, som hr. Jens Peter Jensen måske ikke har ved hånden, er jo, at det netop er af betydning, om ministeren ved afgørelser af principiel karakter, ved tilrettelæggelsen af sin støttepolitik, får en orientering om opfattelser inden for alle afskygninger af teaterlivet, og en sådan orientering kan antagelig kun forventes fra et repræsentativt og alsidigt sammensat teaterråd. Og jeg tør nok sige, at teaterrådet må siges at være alsidigt og bredt sammensat. Jeg kan ikke se, at der er nogen som helst grund til at karakterisere det som urimeligt, at man prøver på at få denne brede orientering, særlig når man ikke er forpligtet til at følge den.

Jeg synes, det var en virkelig god morskab, at hr. Jens Peter Jensen sammenligner sig med den lille dreng; det er en beskedenhed, som vi ellers ikke i almindelighed finder hos ham.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen: Det interesserer mig ikke så meget at kigge bagud som fremefter, og det, det drejer sig om, når vi kigger fremefter, er jo det nye teaterråd og det nye repræsentantskab, og jeg finder vitterlig det nye repræsentantskab ganske overflødigt. Det, det kan tilføre, kan jo tilføres igennem den almindelige offentlige debat, som både den forhenværende og den nuværende minister for kulturelle anliggender er så levende interesseret i. Det har jo vist sig, at det forrige ikke fungerede. Der er udtrykt frygt for, at det nye vil fungere lige så dårligt. Hvad så, ærede medlem, når man har været med til at vedtage noget, som man opdager ikke

kan fungere? Skal det så være en dødssynd at lave det om til noget bedre? Det synes jeg virkelig ikke det skulle være.

(Kort bemærkning).

K. Helveg Petersen: Nu skruer vi det efterhånden over i en helt anden retning. Det begyndte med, at hr. Jens Peter Jensen sagde noget, der er oplagt forkert: at dette var blevet til i den forrige regerings hobbyværksted. Det er hr. Jens Peter Jensen altså klar over nu var en bemærkning, der ikke havde nogen steder hjemme. Så er vi kommet så langt. Og så vil jeg gerne sige til hr. Jens Peter Jensen og til andre interesserede: kom ikke med den tro eller den opfattelse, at der bliver ro om teaterlivet, medmindre man kan gå helt andre veje end dem, vi går nu. Jeg skal lade lovgivningen ligge, men jeg vil bare sige: der bliver ikke ro om denne del af samfundslivet, så lang tid man ikke kan gå længere med støtteforanstaltninger. Jeg erkender, at det kan man ikke, men så må man regne med, at der vil blive disse spændinger, som vi har nu, så derfor tror jeg ikke et øjeblik på, at man, selv om man afskaffer repræsentantskabet, vil få det bedre; jeg tror, man får det vanskeligere.

(Kort bemærkning).

Per Dich: Det er blot til hr. K. Helveg Petersen. Det forekommer mig, når man snakker om dette repræsentantskab, at man ligesom laver et illusionsnummer, at man mener, man dermed har dækket befolkningens og teaterbrugernes interesser i bred almindelighed, og det er jo ikke tilfældet. De organisationer, som er repræsenteret dér, har ikke noget som helst mandat fra teaterbrugerne til at repræsentere dem.

Formanden: Hr. Jens Peter Jensen har ordet for en kort bemærkning, og så er det kulturministeren næste gang.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen: For at forebygge enhver misforståelse: jeg ønsker aldeles ikke ro om teatret, jeg ønsker liv, og det kan vi udmærket få, uden at vi har det repræsentantskab. Vi skal ikke have en kreds af særlig kvalificerede, der skal lave livet omkring teatret; det skal foregå ude i befolkningen.

Ministeren for kulturelle anliggender (*Niels Matthiasen*): Jeg skal ikke forlænge diskussionen. Jeg synes ikke, at anden runde bragte noget frem, som nødvendigvis skal diskuteres her; jeg tror, at udvalgsarbejdet vil være bedre egnet til det. Jeg vil kun sige, at jeg glæder mig over, at jeg kan forvente et udvalgsarbejde og samråd, der bliver mindst lige så levende som teaterrådets arbejde.

(Kort bemærkning).

K. Helveg Petersen: Jeg skal blot sige ganske kort, at med eller uden repræsentantskab bliver der en levende debat, og den skal vi have, men jeg er helt overbevist om, at repræsentantskabet kan bidrage til at gøre debatten mere saglig. Det er min opfattelse af den sag.

(Kort bemærkning).

Poul Dam: Det er blot et rent sagligt spørgsmål til kulturministeren: jeg forstod, at han mente, vi engang i fremtiden skulle have cirkus med under denne sags behandling?

Ministeren for kulturelle anliggender (*Niels Matthiasen*): På det tidspunkt, hvor jeg svarede på dette, kunne jeg ikke forudse udviklingen af debatten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Socialudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Udvidet klageadgang m. v.). Eksemplarer vil blive omdelt.

Socialudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre. (Om

udvidet adgang til ydelser ved dødsfald). Eksemplarer vil blive omdelt.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om veterinærvæsenet samt om udøvelse af dyrlægegerning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 6. marts kl. 13.30 med følgende dagsorden:

1) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om op-havsretten til litterære og kunstneriske værker.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om retten til fotografiske billeder.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre. (Om udvidet adgang til ydelser ved dødsfald).

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Udvidet klageadgang m. v.).

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Kontrollbestemmelser m. v.).

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af skattekontrollloven.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om veterinærvæsenet samt om udøvelse af dyrlægegerning.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om kød m. m.

[Formanden.]

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om tilskud til strukturprojekter inden for jordbruget.

10) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om statsens udlån til jordbrugsmæssige formål m. m.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12.35.

57. møde.

Tirsdag den 6. marts kl. 13.30.

Første næstformand (Grete Hækkerup): I skrivelse af gårs dato meddeler socialministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om en særlig ydelse til modtagere af børnetilskud og til folke-, invalide- og enkepensionister.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Socialministeren (Eva Gredal): Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om en særlig ydelse til modtagere af børnetilskud og til folke-, invalide- og enkepensionister.*

Forslaget tager sigte på at give børn og pensionister kompensation for det tilskud til forbrugerpriserne på mejeriprodukter, som er bortfaldet fra den 1. februar 1973.

Regeringen har overvejet andre muligheder, bl. a. de af SF fremsatte tanker om generelt at yde fuld kompensation for de bortfaldne tilskud.

En statsstøtteordning, der således omfatter samtlige forbrugere, synes imidlertid ikke at kunne udformes således, at den

bliver i overensstemmelse med EF-reglerne om statsstøtte. Skal man på forhånd have sikkerhed for, at ordningen godkendes af EF, må forslaget anmeldes til Rådet, der efter art. 93, stk. 2, 2. afsnit, med enstemighed kan beslutte, at støtten, uanset bestemmelserne i art. 92, skal betragtes som forenelig med fællesmarkedet, „hvis ganske særlige omstændigheder berettiger en sådan slutning“. Dette har regeringen ikke fundet var en realistisk mulighed.

Kompensation strider derimod ikke mod EF-reglerne. Dette vil f. eks. gælde forhøjede børnetilskud og forhøjede folkepensionsbeløb.

Der foreslås herefter udbetalt en engangsydelse på 32 kr. til personer, der for juli kvartal 1973 modtager almindeligt eller forhøjet børnetilskud efter lov om børnetilskud og andre familiedydelser. Endvidere foreslås udbetalt en engangsydelse til personer, som den 1. juli 1973 modtager folke-, invalide- eller enkepension. Til enlige pensionister og til pensionister, hvis ægtefælle ikke modtager pension, foreslås udbetalt 50 kr., og til pensionister, hvis ægtefælle også modtager pension, foreslås ydelsen fastsat til 85 kr. Med hensyn til de beregninger, der ligger til grund for de foreslåede ydelser, henviser jeg til bemærkningerne til lovforslaget.

Ydelsen til børnene udgør kompensation for tiden 1. februar — 30. september 1973. For tiden efter 1. oktober 1973 er det regeringens hensigt i indeværende folketings-samling at fremsætte forslag om en forhøjelse af det almindelige og det forhøjede børnetilskud med 4 kr. om måneden.

Engangsydelsen til pensionisterne kompenseres tilskuddets bortfald i tiden 1. februar 1973 — 1. april 1974. For tiden efter 1. april 1974 vil regeringen i det kommende folketingsår fremsætte forslag om, at ydelsen indregnes i pensionens grundbeløb.

De samlede udgifter ved forslaget vil være ca. 89 mill. kr., hvoraf de 8 mill. kr. vil blive indbetalt til det offentlige i form af direkte skat.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling, idet jeg gerne vil tilføje, at regeringen vil være villig til at drøfte lovforslaget nærmere under udvalgs-